

Wanneer is een piano 'op'?

Een piano of vleugel is een zeer duurzaam instrument. Hoe beter de kwaliteit, des te langer gaat hij mee, als hij tenminste in goede conditie wordt gehouden. Daar hebben wij dagelijks mee te maken, niet alleen bij het stemmen, maar ook bij het inruilen of inkopen van een instrument. Hoe bepalen we eigenlijk of een piano of vleugel 'op' is of nog heel wat jaren meekan?

Over het algemeen variëren de piano's en vleugels die we inruilen of inkopen, enorm in kwaliteit, van zo goed als nieuw tot rijp voor de sloop. We kunnen er een van de volgende dingen mee doen:

- Reviseren. Het instrument krijgt dan een grote onderhoudsbeurt waarbij we het demonteren en schoonmaken, de hamerkoppen modelleren en het mechaniek en het klavier reguleren. Vervolgens stemmen we het een paar keer. Soms heeft de piano een grondiger behandeling nodig; dan repareren of vernieuwen we de zangbodem, het stemblok, de kammen, we vernieuwen de snaren, de hamers, de dempers en noem maar op. Vaak pakken we het meubel ook aan. Een gepolitoerde piano krijgt bijvoorbeeld weer zijn oorspronkelijke glans en uitstraling.
- Restaureren. Een oud instrument is het soms waard om een grondige restauratie te ondergaan. Dan brengen we het zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat terug.
- Als oefenpiano inzetten voor studenten van de opleiding Pianotechniek. Onder deskundige begeleiding maken ze de piano zodanig in orde dat hij als vervangende piano te gebruiken is. De piano hoeft dan niet mooi te zijn, maar is wel goed te bespelen voor iemand die zijn of haar piano bij ons laat reviseren.
- Demonteren. Voor studenten van de opleiding Pianotechniek is het leerzaam een instrument helemaal uit elkaar te halen. (Soms houden we daar wat onderdelen aan over.)
- Afvoeren naar een recyclingbedrijf, hoe vervelend dat ook klinkt.

Minimumeisen

Een beroespianist stelt uiteraard hoge eisen aan zijn instrument, aan de klank, de speelaard enzovoort. Voor een beginner hoeft de piano niet van topkwaliteit te zijn. Er zijn echter minimeisen waaraan elke piano of vleugel moet voldoen. De belangrijkste zijn:

- Het instrument moet op toon te stemmen zijn.
- Het mechanische gedeelte moet zodanig zijn dat je met een gelijkmatig gevoel van heel hard tot heel zacht kunt spelen.

Een piano of vleugel die niet aan de minimeisen voldoet, vertoont over het algemeen de volgende gebreken:

- Hij is niet meer te stemmen. Een piano moet op 440 Hz (a1) gestemd kunnen worden. Vaak zitten de stempennen te los; ze hebben te weinig grip in het stemblok. Dan houdt het instrument de vereiste spanning (70-80 kg trekkracht per snaar!) niet vast.
- De snaren zijn oud en roestig, en breken als ze op de juiste spanning worden gebracht.
- De zangbodem of de kammen zitten los, waardoor er weinig toon, maar wel veel gerammel te horen is.
- De hamers zwabberen zodanig dat bij een aanslag niet de juiste snaren worden geraakt (in de bas een of twee snaren per toon, in het midden en de discant drie). Of het vilt is zo versleten dat er geen behoorlijke toon meer gevormd wordt.
- De demping is slecht, zodat alles door elkaar klinkt, of de dempers komen bij een aanslag niet meer los van de snaren.
- Er zitten heel veel draaipunten in het mechaniek. Als een groot deel ervan vastzit, valt er nauwelijks op het instrument te spelen.

(Let wel: hoe een piano of vleugel eruit ziet [het meubel], is niet van belang voor de speelaard en de klank, maar wel voor de waarde van het instrument bij eventuele verkoop.)

Recyclen of niet

We krijgen wel eens een instrument van voor de Tweede Wereldoorlog en zelfs van voor de Eerste Wereldoorlog, toen de bouwkwaliteit van piano's en vleugels vaak matig was. Een revisie van zo'n instrument is al gauw erg kostbaar en het wordt nooit beter dan het oorspronkelijk is geweest. Heel lang geleden werd er ook veel geëxperimenteerd met de bouwtechniek. Een revisie kan dan zeer complex worden en soms moeten we er bijvoorbeeld een compleet nieuw mechaniek voor maken. Het resultaat is prachtig, maar er hangt natuurlijk wel een prijskaartje aan.

Een piano of vleugel kan nog zo goed gebouwd zijn, als hij in het verleden een verkeerde revisie heeft ondergaan is een nieuwe revisie erg riskant. Er zijn bijvoorbeeld verkeerde onderdelen aangebracht en verkeerde lijmsorten gebruikt. Als pianotechnicus weet je dan van tevoren niet wat je allemaal tegenkomt, en dat maakt de hele onderneming twijfelachtig.

Een piano van topkwaliteit, bijvoorbeeld een Bechstein, een Grotrian-Steinweg of een Rönisch, is in principe goed te reviseren, maar als er ooit een gemakzuchtige revisie is uitgevoerd, is er soms geen redding meer aan. Is het instrument van gemiddelde kwaliteit, dan komt het nog eerder voor sloop in aanmerking.

Piano's worden overigens niet gauw opgegeven. Ze zijn bijvoorbeeld ooit door de grootouders aangeschaft en zo'n erfstuk laat je niet gauw los. Dan bekijken we natuurlijk zorgvuldig in hoeverre het instrument op een betaalbare manier bespeelbaar is te houden.

Dat het 'einde' van een piano vaak moeilijk te aanvaarden is, blijkt ook uit het feit dat hij ondanks een negatief advies aan iemand anders wordt 'geschonken', op Marktplaats wordt gezet (al dan niet gratis af te halen), in een kringloopwinkel komt te staan of aan een school of zorginstelling wordt aangeboden. Soms krijgen we het verzoek zo'n instrument te komen stemmen en u snapt het al, als we hebben uitgelegd waarom dat niet mogelijk is, kunnen we rechtsomkeert maken. We hebben een goed archief en het gebeurt echt dat we een instrument dat rijp is voor de sloop, voor de derde keer tegenkomen!

Dit was een verhaal over de 'onderlaag' van de pianowereld. De volgende keer (in het najaar) vertellen we u weer een opbouwend verhaal.

Rönisch-avond

Rönisch is een bijzonder merk dat bijzondere aandacht verdient. Op 9 oktober jl. hebben we dan ook een speciale Rönisch-avond in onze showroom gehouden, voor bezitters van een piano of vleugel van dat merk en natuurlijk ook voor geïnteresseerden. Ons assortiment Rönisch-instrumenten, ook in heel bijzondere meubeluitvoeringen, was volop te bewonderen en te bespelen, zodat mensen zelf konden ervaren hoe verfijnd de toon van deze instrumenten is en hoe plezierig het is erop te spelen. Ook waren er enkele 'miniconcerten', waarvan alle aanwezigen zichtbaar genoten.

Rik Cox hield een presentatie over de techniek van dit kwaliteitsmerk, waarbij duidelijk werd waarom spelers een Rönisch zo bijzonder vinden.

Rönisch is inmiddels een van de laatste zelfstandige Duitse pianomerken. Bekende merken als Bösendorfer, Seiler,

Grotrian-Steinweg en Schimmel zijn allemaal overgenomen door grote Aziatische ondernemingen.

In het novemnummer van het blad PIANIST is een bijlage van maar liefst zes bladzijden aan Cox Pianoservice en onze jarenlange band met Rönisch gewijd. Op verzoek sturen wij u die bijlage kosteloos toe, maar u kunt hem ook als PDF-bestand van onze site downloaden: www.coxpiano.nl/nieuws

'Laat u verrassen door aanstaande professionals' Ook in het 14e seizoen spelen musici van het conservatorium in onze showroom weer voor u als voorbereiding op hun examen. Volgende concert: **donderdag 7 april**. Zie voor meer informatie onze website: www.coxpiano.nl/category/concerten

Rik Cox
Rani van Emmerik
Annette Borger
Karsten Paludanus

gediplomeerd pianotechnicus en -stemmer, CPT (Certified Piano Tuner), lid VvPN
gediplomeerd pianotechnicus en -stemmer, CPT (Certified Piano Tuner), lid VvPN
administratrice
stagiair opleiding Pianotechniek Amsterdam

COX PIANOSERVICE

info@coxpiano.nl

Tel. 0182-524 528

Meridiaan 25, 2801 DA GOUDA

www.coxpiano.nl

Mobiel: 06-53 64 22 67

Openingstijden: dondag en zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur
Overige dagen en 's avonds op afspraak.

